EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 19.6.2024
COM(2024) 606 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Estonska

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 606 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Estonska

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97[1], a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241[2], kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný EU. V souladu s prioritami evropského semestru pomáhá dosáhnout hospodářského a sociálního oživení a provést udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci EU a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

[1] Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(2) Nařízení o plánu REPowerEU[3] přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost EU na dovozu fosilních paliv z Ruska. To by pomohlo dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v EU a vedlo by k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, k zvýšení kapacity pro ukládání energie a k zlepšení energetické účinnosti. Estonsko doplnilo do svého národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

(3) Dne 16. března 2023 vydala Komise sdělení „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“[4] s cílem poskytnout informace pro účely politického rozhodování a vytvořit rámcové podmínky pro zvýšení růstu. Podle sdělení stojí konkurenceschopnost na devíti vzájemně se posilujících stimulech. Těmito stimuly jsou mimo jiné přístup k soukromému kapitálu, výzkum a inovace, vzdělávání a dovednosti a jednotný trh, které představují zásadní politické priority, aby reformy a investice mohly řešit současné výzvy v oblasti produktivity a budovat dlouhodobou konkurenceschopnost EU a jejích členských států. Dne 14. února 2024 navázala Komise na toto sdělení výroční zprávou o jednotném trhu a konkurenceschopnosti[5]. Zpráva podrobně popisuje silné stránky a výzvy evropského jednotného trhu v oblasti konkurenceschopnosti a sleduje vývoj v uplynulém roce pomocí devíti faktorů konkurenceschopnosti.

(4) Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2024[6], jež zahájila cyklus evropského semestru koordinace hospodářských politik pro rok 2024. Priority analýzy v rámci čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti potvrdila 22. března 2024 Evropská rada. Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování 2024, ve které není Estonsko uvedeno mezi členskými státy, jež by mohly být postiženy nerovnováhami nebo by u nich takové postižení mohlo hrozit a u nichž bude zapotřebí hloubkový přezkum. Téhož dne Komise rovněž přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Estonska na rok 2024. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, které Rada přijala dne 12. dubna 2024, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2024, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv a kterou Rada přijala dne 11. března 2024.

(5) Dne 30. dubna 2024 vstoupil v platnost nový rámec správy ekonomických záležitostí EU. Zmiňovaný rámec zahrnuje nové nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97. Zahrnuje rovněž pozměněné nařízení (ES) č. 1467/97 o použití postupu při nadměrném schodku a pozměněnou směrnici 2011/85/EU o rozpočtových rámcích členských států[7]. Cíle nového rámce

---

3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Nařízení Rady (EU) 2024/1264 ze dne 29. dubna 2024, kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) a směrnice Rady (EU) 2024/1265 ze dne 29. dubna 2024,

představují udržitelnost veřejného dluhu a udržitelný a inkluzivní růst prostřednictvím postupné fiskální konsolidace, jakož i reforem a investic. Rámec prosazuje odpovědnost členských států a více se zaměřuje na střednědobý horizont společně s účinnějším a soudržnějším vymáháním. Každý členský stát by měl předložit Radě a Komisi národní střednědobý fiskálně-strukturální plán. Národní střednědobé fiskálně-strukturální plány obsahují fiskální, reformní a investiční závazky členského státu na plánovací horizont čtyř nebo pěti let v závislosti na obvyklé délce volebního období v daném státě. Dráha čistých výdajů[8] v rámci národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánů by měla být v souladu s požadavky nařízení (EU) 2024/1263 včetně požadavků na to, aby byl veřejný dluh nejpozději do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval, případně aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % HDP a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP a/nebo se pod touto hodnotou udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v nařízení (EU) 2024/1263, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky. Za účelem podpory přípravy těchto plánů má Komise dne [21. června] 2024 poskytnout členským státům pokyny k obsahu těchto plánů a následných výročních zpráv o pokroku, které budou povinny předložit, a v souladu s článkem 5 nařízení (EU) 2024/1263 jim předá technické pokyny k fiskálním korekcím (případně referenční trajektorie a technické informace). Členské státy by měly předložit své střednědobé fiskálně-strukturální plány do 20. září 2024 s výjimkou případů, kdy se členský stát a Komise dohodnou na přiměřeném prodloužení této lhůty. Členské státy by měly zajistit zapojení svých vnitrostátních parlamentů a konzultace s nezávislými daňovými institucemi, sociálními partnery a případně dalšími vnitrostátními zúčastněnými stranami.

(6) V roce 2024 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020, 2022 a 2023 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

(7) Dne 18. června 2021 předložilo Estonsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 29. října 2021 přijala Rada rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro

---

kterou se mění směrnice 2011/85/EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

8 Čisté výdaje podle definice v článku 2 nařízení Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 (Úř. věst. L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Čistými výdaji se rozumí veřejné výdaje očištěné o i) úrokové výdaje; ii) diskreční opatření na straně příjmů; iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie; iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií; v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

oživení a odolnost Estonska[9], které bylo dne 16. června 2023 změněno s ohledem na čl. 18 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241 za účelem aktualizace maximálního finančního příspěvku na nevratnou finanční podporu a za účelem začlenění kapitoly REPowerEU[10]. Uvolnění splátek je podmíněno rozhodnutím Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, že Estonsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(8) Dne 25. dubna 2024 předložilo Estonsko svůj národní program reforem na rok 2024 a dne 30. dubna 2024 svůj program stability z roku 2024 v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2024 rovněž zprávy, které Estonsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.

(9) Dne 19. června 2024 zveřejnila Komise zprávu o Estonsku pro rok 2024[11]. Posoudila pokrok, který Estonsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2023, a zhodnotila, jak Estonsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Estonsku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Estonska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů EU v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(10) Na základě údajů ověřených Eurostatem se schodek veřejných financí Estonska zvýšil ze schodku 1,0 % HDP v roce 2022 na schodek 3,4 % v roce 2023, zatímco veřejný dluh vzrostl z 18,5 % HDP na konci roku 2022 na 19,6 % na konci roku 2023. Jak bylo oznámeno v pokynech v oblasti fiskální politiky na rok 2024[12], Komise v souladu se stávajícími právními předpisy podniká první kroky k zahájení postupů při nadměrném schodku na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023. Dne 19. června 2024 přijala Komise zprávu podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování EU[13]. V této zprávě byla posouzena rozpočtová situace Estonska, neboť jeho schodek veřejných financí v roce 2023 překročil referenční hodnotu 3 % HDP. Zpráva dospěla k závěru, že na základě tohoto posouzení a po zvážení stanoviska Hospodářského a finančního výboru zřízeného podle čl. 126 odst. 4 SFEU Komise v červenci nenavrhne zahájení postupu při nadměrném schodku vůči Estonsku.

(11) Dne 12. července 2022 Rada doporučila Estonsku přijmout opatření, kterými by v roce 2023 zajistilo, aby byl růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky, a bralo přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Estonsku bylo doporučeno, aby se připravilo na přizpůsobování běžných výdajů

---

9 Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 29. října 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Estonska (0319/2021).

10 Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 16. června 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí ze dne 29. října 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Estonska (9367/2023).

11 SWD(2024) 606 final.

12 Zpráva Komise vypracovaná v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, 19. června 2024, COM(2024) 598 final.

13 Zpráva Komise vypracovaná v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, 19. června 2024, COM(2024) 598 final.

vyvíjející se situaci. Estonsku bylo též doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie. Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky v roce 2023 expanzivní v rozsahu 1,6 % HDP, což bylo v kontextu vysoké inflace vhodné. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky v roce 2023 měl expanzivní povahu v rozsahu 1,0 % HDP. To zahrnuje snížení nákladů na cílená mimořádná podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkými nárůsty cen energií, o 0,1 % HDP. To zahrnuje také vyšší náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (o 0,2 % HDP). Expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 byl tedy pouze částečně způsoben podporou osob prchajících z Ukrajiny. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) byl způsoben vyššími výdaji na mzdy a důchody ve veřejném sektoru spolu s dalšími novými programy trvalých výdajů na obranu, vzdělávání a přídavky na děti, což nebylo doprovázeno úměrným zvýšením na straně příjmů. Růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 celkově nebyl v souladu s doporučením Rady. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2023 1,4 % HDP. Vnitrostátně financované investice v roce 2023 dosáhly 5,8 % HDP, přičemž od roku 2022 došlo k jejich meziročnímu zvýšení o 1,4 procentního bodu. Estonsko financovalo prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU i další investice. Estonsko financovalo veřejné investice do zelené a digitální transformace a do energetické bezpečnosti, jako je rozvoj služeb pro pořádání akcí a digitální brány pro podnikatele, kapitalizace Zeleného fondu (který realizuje investice do fondů rizikového kapitálu a kapitálové investice do podniků) a posílení elektrické sítě s cílem zvýšit kapacitu výroby energie z obnovitelných zdrojů a přizpůsobit se změně klimatu, které jsou financovány z Nástroje pro oživení a odolnost.

(12) Klíčové projekce v programu stability z roku 2024 lze shrnout následovně. Makroekonomický scénář, z něhož rozpočtové projekce vycházejí, předpokládá růst reálného HDP o 0,0 % v roce 2024 a o 2,0 % v roce 2025, přičemž očekává inflaci měřenou HISC na úrovni 3,6 % v roce 2024 a 2,7 % v roce 2025. Očekává se, že schodek veřejných financí se v roce 2024[14] zvýší na 3,5 % HDP a v roce 2025 na 3,0 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP se do konce roku 2024 zvýší na 22,6 % a do konce roku 2025 na 24,9 %. Veřejný dluh by se pak měl po roce 2025 postupně snižovat na 2,2 % HDP v roce 2026, na 1,4 % v roce 2027 a na 0,8 % v roce 2028. Saldo veřejných financí by proto dle předpokladu od roku 2025 nemělo překročit 3,0 % referenční hodnoty schodku HDP. Po roce 2025 se naopak předpokládá, že poměr veřejného dluhu k HDP vzroste na 26,2 % v roce 2026 a poté bude postupně klesat na 26,0 % v roce 2027 a 25,0 % v roce 2028.

[14] Estonské orgány informovaly Komisi, že vláda schválila a dne 5. června 2024 zaslala parlamentu dodatečný rozpočet na rok 2024 (zákon č. 456 SE o státním dodatečném rozpočtu na rok 2024), který prošel dne 10. června v parlamentu prvním čtením, dne 14. června druhým čtením a očekává se, že 19. června projde třetím čtením. Očekává se, že tento dodatečný rozpočet sníží nominální schodek o 0,4 % HDP (z nichž většina představuje trvalé škrty výdajů, ale zahrnuje také opatření zvyšující příjmy).

(13) Jarní prognóza Komise 2024 předpokládá pokles reálného HDP o 0,5 % v roce 2024 a jeho nárůst o 3,1 % v roce 2025 a inflaci měřenou HISC na úrovni 3,4 % v roce 2024 a 2,1 % v roce 2025.

(14) Jarní prognóza Komise 2024 dále na rok 2024 předpovídá schodek veřejných financí ve výši 3,4 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2024 zvýšit na 21,4 %. Zvýšení poměru dluhu k HDP v roce 2024 odráží především dopad schodku veřejných financí. Podle odhadů Komise se předpokládá, že v roce 2024 bude nastavení fiskální politiky celkově neutrální ve výši 0,1 % HDP.

(15) Podle jarní prognózy Komise 2024 se očekává, že výdaje ve výši 0,9 % HDP v roce 2024 budou financovány z nevratné podpory („grantů“) z Nástroje pro oživení a odolnost, přičemž v roce 2023 se jednalo o 0,3 % HDP. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost umožní kvalitní investice a reformy zvyšující produktivitu bez přímého dopadu na saldo veřejných financí a zadlužení Estonska.

(16) Dne 14. července 2023 Rada Estonsku doporučila zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního nárůstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 nejvýše na 4,9 %. Při plnění svých rozpočtů na rok 2023 a při přípravě návrhů rozpočtových plánů na rok 2024 byly členské státy vyzvány, aby zohlednily skutečnost, že Komise navrhne Radě zahájení postupů při nadměrném schodku na základě údajů o plnění rozpočtu za rok 2023. Podle jarní prognózy Komise 2024 se předpokládá, že strukturální saldo Estonska bude v roce 2024 činit –0,7 % HDP (oproti –1,3 % v roce 2023), což je na úrovni střednědobého rozpočtového cíle země týkajícího se strukturálního salda ve výši –0,75 % HDP. Estonsko je proto hodnoceno jako země, která je v souladu s doporučením Rady.

(17) Rada Estonsku rovněž doporučila, aby v letech 2023 a 2024 co nejdříve zrušilo platná mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a využilo související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Rada dále upřesnila, že pokud by obnovení růstu cen energií vyžadovalo nová nebo pokračující podpůrná opatření, mělo by Estonsko zajistit, aby tato opatření byla zaměřena na ochranu zranitelných domácností a podniků a aby byla fiskálně dostupná, a zachovat pobídky k úsporám energie. Podle jarní prognózy Komise 2024 jsou čisté rozpočtové náklady na mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky odhadovány na 0,2 % HDP v roce 2023 a podle projekce by měly v roce 2024 a v roce 2025 činit 0,0 % HDP. Předpokládá se, že mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky budou v letech 2023 a 2024 co nejdříve zrušena. To je v souladu s doporučením Rady.

(18) Rada Estonsku rovněž doporučila zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace. Jarní prognóza Komise 2024 předpokládá, že se veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů zvýší v roce 2024 na 6,3 % HDP oproti 5,8 % HDP v roce 2023. To je v souladu s tím, co doporučila Rada.

(19) Jarní prognóza Komise 2024 předpovídá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky a na základě předpokladu nezměněné politiky schodek veřejných financí ve výši 4,3 % HDP v roce 2025. Zvýšení tohoto schodku v roce 2025 odráží především čistý dopad reformy daně z příjmů fyzických osob, která by měla dle očekávání snížit příjmy veřejných financí. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 zvýšit na 24,6 %. Zvýšení poměru dluhu k HDP v roce 2025 odráží především dopad schodku veřejných financí.

(20) Podíl daňových příjmů Estonska na HDP se v roce 2023 zvýšil, ale je výrazně pod průměrem EU, což omezuje finanční prostředky, které jsou k dispozici pro veřejné výdaje na zdravotní péči, dlouhodobou péči a sociální ochranu. V roce 2022 činily příjmy z daní z nemovitostí, které patří mezi daně nejméně poškozující růst, pouze 0,3 % HDP, což je přibližně sedmkrát méně než průměr EU. Částka daní z příjmu právnických osob vybraná v Estonsku nedosahuje ani třetiny průměru EU (2,7 % HDP); Estonsko mělo jedny z nejnižších daní z dopravy v EU a je jedním z mála členských států bez roční daně z osobních automobilů. Daňové zatížení je navíc nerovnoměrně rozloženo a připravované daňové reformy by měly nerovnost ještě zvýšit. Konkrétně v roce 2025 by mělo dojít k regresivnímu zvýšení sazby daně z příjmu z 20 % na 22 % a zvýšení základního osvobození od daně a rozšíření jeho působnosti na všechny plátce daně z příjmu. Regresivní je rovněž estonská daň z pracovního příjmu, ačkoli se blíží průměru EU (17,2 % HDP), neboť zdaňuje vyšší úrovně příjmů nižší efektivní sazbou. Veřejné výdaje na sociální ochranu se v roce 2022 snížily a jsou výrazně pod průměrem EU. To se projevuje v relativně nízké úrovni a omezeném pokrytí sociálními dávkami, přičemž starobní důchody patří k nejnižším v EU. Výdaje na všeobecné veřejné služby činí 3,7 % HDP a jsou téměř o dvě třetiny nižší než průměr EU.

(21) Estonsko přijalo několik reforem ke zlepšení přístupnosti a cenové dostupnosti dlouhodobé péče a zdravotní péče. Přestože se tyto reformy ubírají správným směrem, není dosud zajištěno udržitelné financování zdravotní a dlouhodobé péče. V důsledku toho zůstávají doplatky i nadále vysoké a neuspokojená potřeba zdravotní péče se zvýšila. Přístup k péči v rámci celé země je nerovnoměrný, v neposlední řadě kvůli tomu, že obce nemají dostatek kapacity a zdrojů, které by umožňovaly poskytovat služby dostačující k uspokojení poptávky. Přestože poptávka není plně uspokojena, veřejné výdaje na dlouhodobou péči a zdravotní péči stále patří k nejnižším v EU. To souvisí s nedostatkem pracovních sil v těchto odvětvích. Vzhledem k demografickým změnám se očekává, že se zvýší poptávka po přístupu ke zdravotní a dlouhodobé péči, a proto je třeba zajistit dostatečné financování obou těchto oblastí.

(22) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) a s přílohou V kritériem 2.2 nařízení (EU) 2021/241 zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro Estonsko nebo jejich významnou část. Pro podporu dlouhodobé konkurenceschopnosti Estonska prostřednictvím zelené a digitální transformace a pro současné zajištění sociální spravedlnosti je v tomto napjatém časovém rámci nezbytné, aby byl plán včetně kapitoly REPowerEU prováděn rychle a účinně. Pro splnění závazků plánu do srpna 2026 je nezbytné, aby Estonsko pokračovalo v provádění reforem a investic. Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost, je i nadále nezbytné do procesu systematicky zapojovat místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zúčastněné strany.

(23) V rámci přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období je Estonsko v souladu s článkem 18 nařízení (EU) 2021/1060 povinno do března 2025 přezkoumat každý program a zohlednit mimo jiné problémy uvedené v doporučeních pro jednotlivé země na rok 2024 i ve svém vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu. Tento přezkum je základem pro konečné přidělení finančních prostředků EU zahrnutých do každého programu. Estonsko dosáhlo pokroku v provádění politiky soudržnosti a evropského pilíře sociálních práv, ale problémy přetrvávají, a nadále existují i rozdíly

mezi hlavním městem a zbytkem Estonska. Urychlit provádění programů v rámci politiky soudržnosti má zásadní význam. Priority schválené v programu jsou i nadále aktuální. Obzvláště důležité je zvýšit konkurenceschopnost podniků, zejména mimo území hlavního města, a posílit jejich schopnost inovací. Vysokou prioritu má zlepšování energetické účinnosti soukromých a veřejných budov i podniků. I nadále je důležitý přístup k zaměstnání prostřednictvím aktivních a preventivních opatření na trhu práce a podpora zdravého pracovního prostředí. Mezi priority by mělo patřit také zlepšení kvality, účinnosti a významu vzdělávání a odborné přípravy pro trh práce; podpora celoživotního učení, zejména flexibilního prohlubování dovedností a rekvalifikace, jakož i aktivního začleňování a zvyšování dostupnosti, účinnosti a odolnosti služeb dlouhodobé péče. V rámci přezkumu programů politiky soudržnosti v polovině období si další pozornost zaslouží i potřeby související s dostupností a kvalitou dlouhodobé péče, přičemž prioritou je nezávislý život. Estonsko by také mohlo využít iniciativu Platformy strategických technologií pro Evropu, konkrétně v souvislosti s investicemi do výroby využívající technologie pro nulové čisté emise a podporou transformace průmyslu, například v oblastech inovací v oblasti deep tech, zelených a digitálních technologií a biomedicíny. Estonsko by také mohlo zvýšit svou kapacitu pro zpracování kovů vzácných zemin a zapojit se do výzkumu a vývoje na jeho podporu.

(24) Kromě hospodářských a sociálních výzev, které jsou řešeny prostřednictvím plánu pro oživení a odolnost a jiných fondů EU, čelí Estonsko několika dalším výzvám, jež souvisejí se sociální ochranou, účinným využíváním zdrojů a dovednostmi.

(25) Sociální ochrana pro podporu starších osob, osob se zdravotním postižením, osob s nestandardními formami práce a osob s krátkými pracovními obdobími zůstává i nadále slabá. V důsledku toho se podíl osob se zdravotním postižením ohrožených chudobou a sociálním vyloučením v roce 2022 nejen zvýšil, ale byl druhý nejvyšší v EU. Chudoba ve stáří je na vzestupu a v roce 2022 byla jedna z nejvyšších v EU, mimo jiné proto, že důchody jsou v porovnání s příjmy ze zaměstnání stále nízké. Nízká přiměřenost záchranné sociální sítě má za následek vysokou a stále rostoucí příjmovou nerovnost, a to navzdory několika málo zlepšením v předchozích letech. Nízké pokrytí dávkami v nezaměstnanosti, zejména u osob s nestandardními formami práce a osob s krátkými pracovními obdobími, prohlubuje příjmovou nerovnost a chudobu. Ačkoli byla v rámci estonského plánu pro oživení a odolnost upravena doba poskytování dávek v nezaměstnanosti, k rozšíření jejich rozsahu dosud nedošlo. Vzrůstající nerovnost souvisí s výrazným růstem cen a životních nákladů, který nebyl provázen odpovídajícím zvýšením sociálních dávek a minimální mzdy. Situace domácností s nízkými příjmy se v minulosti zhoršila kvůli vysoké a trvalé inflaci a v důsledku daňových reforem v letech 2024–2025 se bude zhoršovat i nadále. Chudobu a nerovnosti by mohlo snížit zajištění odpovídajících zmírňujících opatření, mimo jiné týkajících se důchodů, a zvýšení přiměřenosti systému sociální ochrany. Všechna tato opatření by rovněž přispěla k podpoře vzestupné sociální konvergence v souladu s druhou fází analýzy jednotlivých zemí provedené útvary Komise na základě prvků rámce sociální konvergence[15].

(26) Podíl roponosné břidlice na skladbě zdrojů energie Estonska zůstává značný a brání ekologické transformaci. Je třeba dále zavádět výrobu energie z obnovitelných zdrojů, aby bylo možné postupně ukončit těžbu roponosných břidlic a zároveň zachovat

[15] SWD(2024)132 final.

vysokou míru energetické nezávislosti. Odvětví roponosných břidlic způsobuje nejen škody na životním prostředí, ale také představuje 90 % nebezpečného odpadu v Estonsku. Estonsko má jednu z nejnižších produktivit zdrojů mezi členskými státy EU, což může být zčásti způsobeno jeho odvětvím roponosných břidlic, které je náročné na zdroje, ale také celkovým průmyslovým systémem náročným na zdroje. Produktivita zdrojů se zvýšila jen velmi málo z 1 EUR/kg použitých zdrojů na 1,1 EUR/kg a v roce 2022 dosahovala i nadále necelé poloviny průměru EU. Odvětví využívání půdy, změn využívání půdy a lesnictví se stalo emitentem CO_2 namísto jeho pohlcovačem. Odvětví lesnictví se vyznačuje vysokým objemem těžby dřeva a nízkou valorizací zdrojů. Estonsku by prospělo zvýšení účinnosti udržitelného lesního hospodářství, hlubší přechod na oběhové hospodářství a zlepšení nakládání s odpady. Produktivita zdrojů navíc patří ke slabým stránkám Estonska, pokud jde o inovační kapacitu země. Estonsko se umístilo na 13. místě ve srovnávacím přehledu ekologických inovací za rok 2022 (115,5 oproti průměru EU 121,5, 2013 = 100). Posílení ekologických inovací a inovací založených na biotechnologiích pro udržitelné využívání přírodních zdrojů pomůže zlepšit produktivitu a konkurenceschopnost Estonska v oblasti zdrojů.

(27) V mnoha odvětvích existuje nedostatek kvalifikovaných pracovníků a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, což snižuje konkurenceschopnost Estonska. Podniky označily nedostatek kvalifikovaných pracovníků za překážku investic a svého exportního potenciálu. Nedostatek kvalifikované pracovní síly a velký nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi se časově shodují s rychlým růstem mezd a zvyšováním jednotkových nákladů práce. V důsledku zelené i digitální transformace se zvýšila poptávka po pracovnících se specializovanými dovednostmi, přičemž i nadále přetrvává akutní nedostatek pracovníků ve zdravotnictví a vzdělávání, který je ještě umocněn stárnutím pracovní síly. Relativně vysoká míra předčasných odchodů ze vzdělávání i předčasného ukončování vysokoškolského studia zároveň vede k nedostatečnému počtu kvalifikovaných absolventů. Tento problém má obzvláštní regionální rozměr, neboť s většími problémy při získávání kvalifikovaných odborníků se potýkají venkovské a odlehlé oblasti. Nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi by bylo možné omezit dalším zvýšením relevance systému vzdělávání a odborné přípravy pro trh práce, investicemi do kariérního poradenství, řešením rozdílů v odměňování žen a mužů, zvýšením příležitostí pro prohlubování dovedností a rekvalifikaci a lepším předvídáním potřeb v oblasti dovedností. Vzhledem k potřebě diverzifikace ekonomiky směrem k činnostem s vysokou přidanou hodnotou by byly užitečné také lepší způsoby, jak udržet a přilákat talenty.

(28) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2024 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. K provedení prvního, druhého, třetího a čtvrtého doporučení pro eurozónu přispívají v případě Estonska doporučení č. 1, 2, 3 a 4.

DOPORUČUJE Estonsku v období 2024–2025:

1. Včas předložit střednědobý fiskálně-strukturální plán. V souladu s požadavky reformovaného Paktu o stabilitě a růstu omezit růst čistých výdajů[16] v roce 2025 na

[16] Podle čl. 2 odst. 2 nařízení (EU) 2024/1263 se „čistými výdaji“ rozumí veřejné výdaje očištěné o úrokové výdaje, diskreční opatření na straně příjmů, výdaje na programy Unie, které jsou plně

míru, která je v souladu se snížením schodku veřejných financí pod referenční hodnotou 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě, a udržet veřejný dluh ve střednědobém horizontu na obezřetné úrovni. Rozšířit daňovou základnu a zlepšit přístup ke zdravotní a dlouhodobé péči a její financování.

2. Pokračovat v rychlém a účinném provádění plánu pro oživení a odolnost včetně kapitoly REPowerEU a zajistit dokončení reforem a investic do srpna 2026. Urychlit provádění programu v rámci politiky soudržnosti. V rámci přezkumu v polovině období se i nadále zaměřovat na dohodnuté priority a přijímat opatření k lepšímu řešení potřeb v odvětví dlouhodobé péče a zároveň zvážit příležitosti ke zlepšení konkurenceschopnosti, které poskytuje iniciativa Platformy strategických technologií pro Evropu.

3. Posílit sociální ochranu, mimo jiné s cílem řešit chudobu ve stáří, a rozšířit rozsah podpory v nezaměstnanosti, zejména pro osoby s krátkými pracovními obdobími a s nestandardními formami práce.

4. Snížit podíl roponosných břidlic v energetickém mixu a zvýšit produktivitu zdrojů prostřednictvím inovací založených na biotechnologiích. Zlepšit produktivitu práce a nabídku dovedností prostřednictvím prohlubování dovedností a rekvalifikace, jakož i lepšího oslovování a udržení talentů.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně

kompenzovány příjmy z fondů Unie, vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií, cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a jednorázová a jiná dočasná opatření.